

Nádory CNS

Nádory CNS jsou jednou z možných příčin syndromu nitrolební hypertenze. Pro nádory CNS obecně platí, že označení benigní je relativní, vzhledem k uzavřenosti nitrolebního prostoru a poměrně stálému rozložení jednotlivých kompartmentů. Nádory nervového systému mohou být jednak **primární** a jednak **metastatické**. Při podezření na nádor CNS je nutné zvažovat metastatický původ (asi 20 % pacientů s malignitou má metastatické postižení mozku).

Incidence

2–19 onemocnění / 100 000 obyvatel / rok

závislost na věku

Dělení

podle lokalizace, velikosti a stupně malignity (TNM a GMT staging systém)

podle histologického obrazu do 4 stupňů – podle přítomnosti atypie buněčných jader, zvýšené mitotické aktivity, endoteliální proliferace a přítomnosti nekrotických změn. *0 změn*

Stupeň

1 = žádná změna

2 = jedna změna

3 = dvě změny

4 = tři změny

Klinické příznaky

1. Generalizované – syndrom intrakraniální hypertenze (viz výše)
2. Ložiskové z lokálního poškození tkáně
3. Ložiskové vzdálené – konusové (viz výše)

Symptomy vedoucí k podezření na nádor CNS

Cefalea (stálá, horší v noci a ráno než odpoledne, spojená s nauzeou či vomitem nebo s diplopií či slabostí)

Změny osobnosti (poruchy paměti, chování, koncentrace, zmatenost)

Epileptické projevy (první příznak u ¼ nádorů)

Rozvoj ložiskových příznaků

Pomalá progresse (náhlý vznik při prokrvácení, dekompenzaci edému mozku, hydrocefalu)

WHO klasifikace nádorů CNS

I. nádory neuroepitelové tkáně	
astrocytární	astrocytom gr. I-III, astrocytom gr. IV (gliobl. multiforme) oligodendrogliom ependymom papilom, papilokarcinom gangliom, gangliocytom meduloblastom
oligodendrogliální	
ependymální	
chorioidálního plexu	
neuronální	
primární neuroektodermální	
II. nádory nervových pochev	neurinom , neurofibrom
III. nádory meningeální tkáně	meningeomy
IV. nádory cévního původu	hemangiomy
V. nádory zárodečných buněk	germinom, choriokarcinom, embryonální karcinom
VI. primární maligní lymfomy	
VII. malformující nádory	kraniofaryngeom , cysty, lipomy
VIII. vaskulární malformace	teleangiiektázie, AV malformace, kavern.
IX. nádory hypofýzy	adenomy
X. lokální nádory	chordom, chemodektom, chondrom
XI. metastatické nádory	karcinomy, sarkomy, NH lymfomy

Metastatické procesy do CNS

Durální

Leptomeningeální

Mnohočetné intrakraniální

Solitární

Nejčastější primární nádory metastazující do CNS jsou – ca plic, ca prsu, Grawitzův tumor a maligní melanom.

Pomocná vyšetření

CT

MRI

Angiografie

Perimyelografie (PMG)

Scintigrafie

PET

MRI spektroskopie

Biopsie

Pátrání po primárnímu nádoru v případě metastatického postižení

Léčba

Cílená léčba nádorů CNS přesahuje rámec této publikace. Je součástí interdisciplinární spolupráce mezi neurologem, neurochirurgem, radiologem, radioterapeutem a neuroonkologem. Zásady postupu jsou obecnými postupy při péči o neurologického pacienta a cílená léčba bývá obvykle kombinací operačního řešení a radiační terapie a eventuálně cytostatické chemoterapie.

Akutním stavem je vznik syndromu nitrolební hypertenze, léčebný postup viz výše. U pacientů s metastatickým postižením, či pacientů s rozvinutým edémem vystupují do popředí více kortikoidy v intravenózní či perorální formě (dexamethason).

Jednotlivé léčebné postupy u nádorů CNS

- Mikrochirurgie
- Stereotaktická operace
- Laser, UZ
- Tradiční radioterapie
- Frakcionovaná radioterapie
- Radiosenzitivní látky (kyslík)
- Stereotaktická radiochirurgie
  - (Gama nůž, lineární urychlovač)
  - (Interstitiální brachyterapie)
  - (Boron Neutron Capture Therapy)
- Chemoterapie
- Interstitiální chemoterapie
- Intrathekální infuze

(chemosenzitivní jsou v dospělosti jen oligodendrogliom a lymfomy CNS, v dětství navíc meduloblastom)

Diferenciální diagnóza nádorů CNS

Traumatické léze	▪ chronický subdurální hematom
Zánětlivé léze	▪ mozkový absces ▪ encefalitida
Cévní léze	▪ ischemická cévní mozková příhoda (progredující iktus) ▪ intraparenchymové krvácení ▪ AV malformace ▪ aneuryzma
Pseudotumor cerebri	
Ostatní	▪ ataka demyelinizačního onemocnění, arachnoidální cysta, bolesti hlavy nenádorové etiologie, dekompenzace neurodegenerativních onemocnění, ...